

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo
pro místní rozvoj

Mikroanalýza

Velké Hamry

Tomáš Paul
Leden, 2026

Na zpracování se podíleli: Tomáš Paul

Kontakt:

Tomáš Paul, Oddělení výzkumů a evaluace (Tomas.Paul@mmr.gov.cz)

Odbor pro sociální začleňování MMR ČR

www.socialni-zaclenovani.cz

Text neprošel jazykovou korekturou.

Obsah:

Manažerské shrnutí	5
1. Vymezení cíle	6
1.1. Cílová skupina sociálně vyloučených osob a sociálním vyloučením ohrožených osob	6
2. Metodologie, limity výzkumu	7
2.1. Standardy výzkumné práce OSZ	7
3. Charakteristika územního celku	8
3.1 Vzdělanostní struktura	9
4. Popis sociálního vyloučení v území	11
5. Analýza a interpretace dat – téma bezpečnosti.....	12
5.1. Trestná činnost	12
5.2. Přestupková činnost.....	15
5.3 Síť aktérů v oblasti bezpečnosti a komunitní práce ve Velkých Hamrech	16
5.4 Role asistentů prevence kriminality	17
5.5 Problematika drog ve Velkých Hamrech	17
6. Výplaty sociálních dávek.....	18
6.1 Příspěvek na bydlení	18
6.2 Příspěvek na živobytí.....	20
6.3 Doplatek na bydlení	21
6.4 Mimořádná okamžitá pomoc	23
6.5 Příspěvek na péči	23
6.6 Přídavek na dítě.....	24
7. Zadluženost.....	25
7.1 Osobní bankroty.....	26
8. Vzdělávání	27
9. Zaměstnanost.....	28
10. Shrnutí hlavních zjištění.....	30
10.1 Doporučení	31
11. Zdroje a literatura	32

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Jednotlivé dimenze indexu sociálního vyloučení města Velké Hamry (2016-2024)	12
Tabulka 2 - Trestní činnost ve Velkých Hamrech za roky 2013-2021	13
Tabulka 3 - Trestní činnost ve Velkých Hamrech za roky 2024-2025	13
Tabulka 4 - Pachatelé trestné činnosti ve Velkých Hamrech, 2013-2021	14
Tabulka 5 - Pachatelé trestné činnosti v ORP Tanvald, 2024-2025	14
Tabulka 6 - Oběti trestné činnosti ve Velkých Hamrech, 2013-2021	15
Tabulka 7 - Přestupky za rok 2024 a 2025, meziroční srovnání a index na 10 tisíc obyvatel	16
Tabulka 8 - Celkový počet pobírajících domácností PnB (2016-2025)	18
Tabulka 9 - Počet příjemců a SPO PnB (2019-2024)	20
Tabulka 10 - Počet domácností pobírající PnŽ a počet SPO dle typu ubytování (2016-2024)	20
Tabulka 11 - Počet příjemců (domácností) a SPO dávky PnŽ v průměrném měsíci daného roku (2019-2024)	21
Tabulka 12 - Počet příjemců (domácností) a SPO dle typu bydlení (2019-2024)	22
Tabulka 13 - Počet vyplacených MOP v letech 2016-2024	23
Tabulka 14 - Exekuce ve Velkých Hamrech (2016-2025)	25
Tabulka 15 - Počet osob v exekuci dle počtu exekucí ve Velkých Hamrech	26
Tabulka 16 - Podíl osob v exekuci dle počtu exekucí ve Velkých Hamrech	26
Tabulka 18 – Osobní bankroty ve Velkých Hamrech (2018-2020)	27

Seznam grafů

Graf 1 – Hodnoty indexu sociálního vyloučení Velké Hamry (2016-2024)	5
Graf 2 – Vývoj počtu obyvatel ve Velkých Hamrech v letech 2016-2024	8
Graf 3 – Vývoj počtu obyvatel Velké Hamry dle věku (2016-2024)	9
Graf 4 – Vzdělanostní struktura obyvatel Velkých Hamrů v letech 2011 a 2021 (%)	10
Graf 5 – Vzdělanostní struktura obyvatel Velkých Hamrů (v %) dle SLDB 2021	10
Graf 6 – Hodnoty indexu sociálního vyloučení (2016-2024)	11
Graf 7 – Podíl příjemců PnB v průměrném měsíci daného roku (v %)	19
Graf 8 – Podíl (v %) příjemců DnB v průměrném měsíci daného roku	21
Graf 9 – Podíl (v %) příjemců PnP v průměrném měsíci daného roku	24
Graf 10 – Počet vyplacených PnD na 1 obyvatele v průměrném měsíci	24
Graf 11 – Procentuální podíl obyvatel v exekuci ve Velkých Hamrech	25
Graf 12 – Podíl žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku v běžných třídách ve Velkých Hamrech v 7. nebo 8. ročníku (v %)	28
Graf 13 – Vývoj podílu nezaměstnaných osob ve Velkých Hamrech (v %)	29
Graf 14 – Vývoj počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo	29
Graf 15 – Přehled podílu uchazečů o zaměstnání podle délky evidence ve Velkých Hamrech	30

Seznam zkratek

APK – Asistent prevence kriminality

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad ČR

DnB – Doplatek na bydlení

ISV – Index sociálního vyloučení

KoP ÚP – Kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

MOP – Mimořádná okamžitá pomoc

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

MŠ – Mateřská škola

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

OSZ - Odbor pro sociální začleňování MMR ČR

ORP – Obec s rozšířenou působností

OZP – Osoby zdravotně postižené

PnB – Příspěvek na bydlení

PnD – Přídavky na dítě

PnP – Příspěvek na péči

PnŽ – Příspěvek na živobytí

SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

SO ORP – Správní obvod obce s rozšířenou působností

SPO – Společně posuzované osoby

SÚPM – Společensky účelná pracovní místa

UoZ – Uchazeč o zaměstnání

ÚP – Úřad práce ČR

VPP – Veřejně prospěšné práce

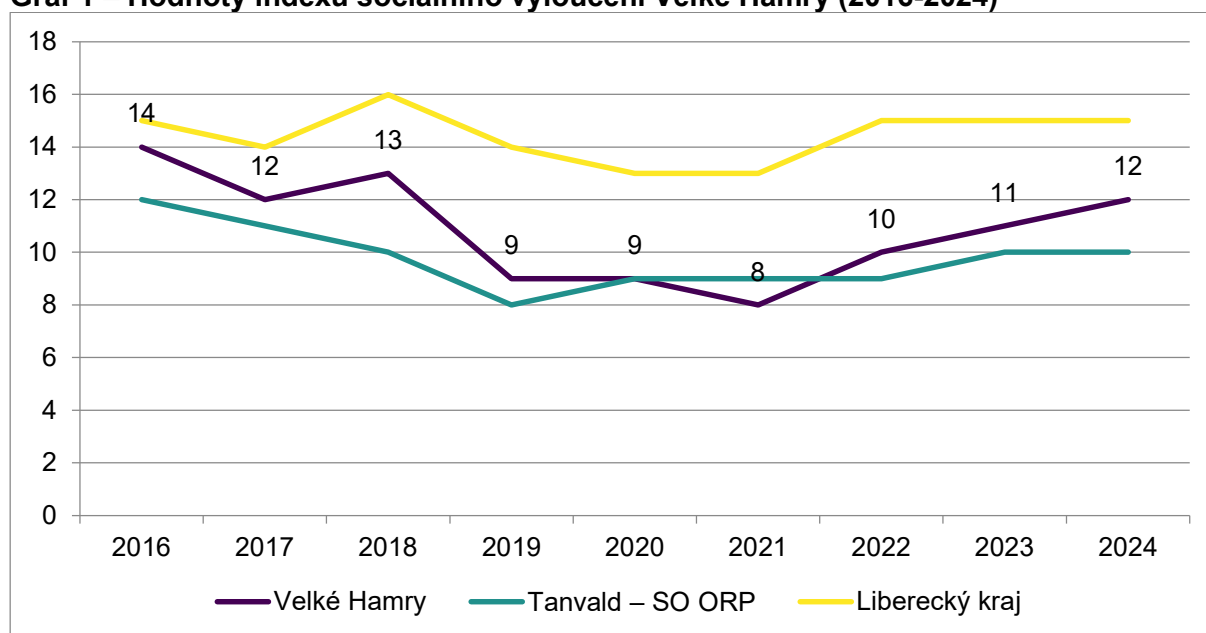
VS – Veřejná služba

ZŠ – Základní škola

Manažerské shrnutí

Na základě hodnot indexu sociálního vyloučení spadají Velké Hamry v období 2016–2024 do kategorie **obcí s mírnou až střední mírou sociálního vyloučení (8–14 bodů)**. Po poklesu indexu na 8 bodů v roce 2021 dochází od roku 2022 k opětovnému nárůstu; v roce 2024 dosahuje hodnota indexu 12 bodů. Zhoršení je patrné zejména v dimenzi příspěvku na živobytí a dlouhodobé nezaměstnanosti, mírně rostou i hodnoty v dimenzi příspěvku na bydlení.

Graf 1 – Hodnoty indexu sociálního vyloučení Velké Hamry (2016–2024)

Zdroj: OSZ

V roce 2024 bylo ve Velkých Hamrech evidováno **113 uchazečů o zaměstnání, podíl 6,60 % populace ve věku 15–64 let**. Zatímco krátkodobá nezaměstnanost zůstává stabilní, počty osob evidovaných déle než 6 a 12 měsíců postupně rostou. Počty uchazečů evidovaných 6+ měsíců vzrostly z 54 osob v roce 2020 na 74 osob v roce 2024, obdobný trend vykazuje skupina 12+ měsíců.

Podíl příjemců PnŽ zůstává v čase relativně stabilní, s mírným kolísáním kolem 3–4 % populace. Naopak **příspěvek na bydlení od roku 2022 roste**: po poklesu mezi lety 2016–2021 (z 77 na 39 domácností) dochází k opětovnému zvýšení až na 65 domácností v roce 2024. Vývoj odpovídá trendu na úrovni SO ORP i kraje. **Doplatek na bydlení vykazuje od roku 2016 dlouhodobě klesající trend**, se stabilizací na nízké úrovni v posledních letech.

V oblasti exekucí dochází k postupnému zlepšení. **Podíl osob v exekuci poklesl z 13,4 % v roce 2017 na 8,9 % v roce 2024 a 8,8 % v roce 2025**. Klesá také celkový počet exekucí a roste podíl osob v oddlužení.

Data o trestné činnosti ukazují proměnlivý vývoj bez dlouhodobého nárůstu; v roce 2024 bylo evidováno 39 trestných činů, v roce 2025 jejich počet klesl na 29. **U přestupků je patrný nárůst** zejména u přestupků proti veřejnému pořádku a proti majetku, jejich absolutní počty však zůstávají nízké.

1. Vymezení cíle

Tento dokument prostřednictvím analýzy administrativních dat, lokálních podkladů a kvalitativních zjištění popisuje současnou situaci v oblasti bezpečnosti ve městě Velké Hamry. Mikroanalýza slouží obcím, která byla v režimu komplexní spolupráce (KPSV+) již před rokem 2025, k prohloubení kontextových informací využitelných pro další negociaci a tematické směřování spolupráce města s OSZ v oblasti sociálního začleňování. Jde o krátké došetření vazeb a problémů v terénu, založené na omezeném počtu polostrukturovaných rozhovorů s klíčovými aktéry (zejména asistenty prevence kriminality, zástupci města a dalších relevantních organizací) a na využití dalších kvalitativních dat, které doplňují administrativní data o lokální kontext. Analýza vychází mimo jiné z aktuálního Plánu prevence kriminality města Velké Hamry na období 2023–2025 a z dat poskytnutých asistenty prevence kriminality. Jejím cílem je poskytnout podklad pro činnost lokálního konzultanta, odborných expertů a dalších aktérů zapojených do procesu činnosti sociálního začleňování ve Velkých Hamrech a umožnit přesné zacílení navrhovaných opatření v dalším období spolupráce.

1.1. Cílová skupina sociálně vyloučených osob a sociálním vyloučením ohrožených osob

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se však v jednotlivých lokalitách nemusí vyskytovat se stejnou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele samy o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle

vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje.

Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

2. Metodologie, limity výzkumu

Mikroanalýza využívá kombinaci kvantitativních a kvalitativních metod, přičemž základ tvoří desk research a strukturované rozhovory s klíčovými aktéry ve městě Velké Hamry. Desk research zahrnoval analýzu dostupných administrativních dat, podkladů z Plánu prevence kriminality 2023–2025 a dalších relevantních dokumentů a zdrojů, které byly poskytnuty městem a asistenty prevence kriminality. Tato metoda umožnila sekundární zpracování již existujících údajů a jejich zasazení do širšího kontextu lokální bezpečnostní situace, při současném respektování požadavků na ochranu osobních údajů.

Součástí šetření bylo také **šest strukturovaných rozhovorů** založených na předem připravených okruzích otázek. Rozhovory byly realizovány se zástupci základní školy, vedením města, pracovníky komunitního centra a asistenty prevence kriminality. Každý respondent byl předem informován o účelu šetření, způsobu nakládání s poskytnutými informacemi a možnosti kdykoliv účast odmítnout. Výsledky rozhovorů slouží jako doplňující kvalitativní zdroj k administrativním datům a umožňují detailnější porozumění lokálním specifikům, která nejsou patrná z dostupných statistických ukazatelů.

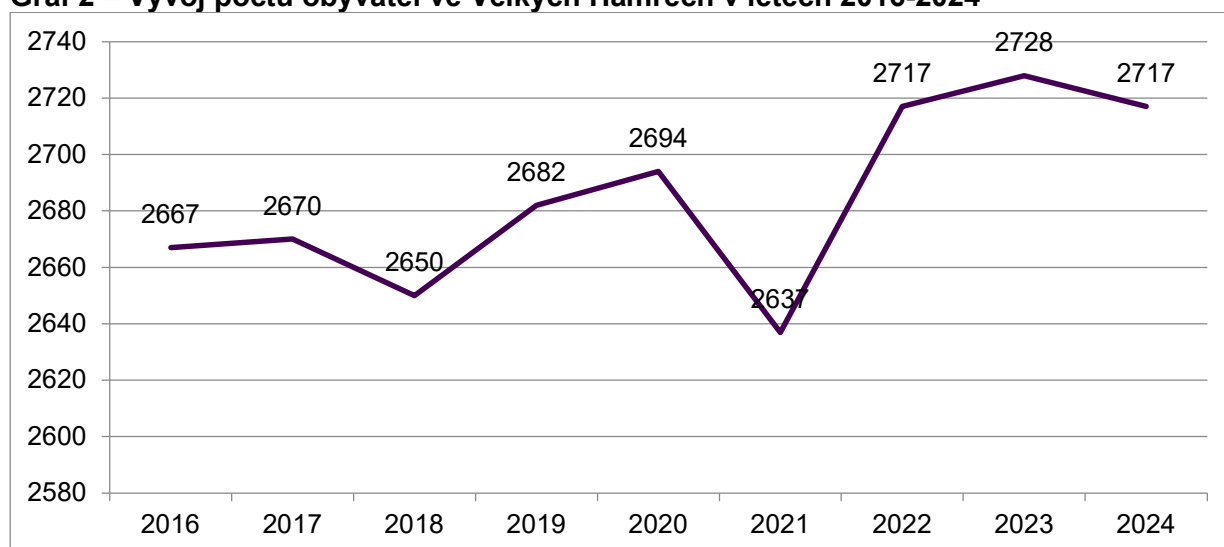
2.1. Standardy výzkumné práce OSZ

Výzkumníci Agentury pro sociální začleňování (dále jen OSZ) ctí obecně uznávané standardy kvality a etiky výzkumné práce. Mezi tyto standardy kvality patří především dodržování zásady validity a reliability dat. Při své práci se výzkumníci OSZ řídí i Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování, který ukotvuje mimo jiné práci s citlivými daty či nestrannost vůči subjektům v terénu.

3. Charakteristika územního celku

Město Velké Hamry se nachází v Libereckém kraji, v okrese Jablonec nad Nisou, v údolí řeky Kamenice mezi Tanvaldem a Plavý. Počet obyvatel Velkých Hamrů se v letech 2016–2024 vyvíjí stabilně, bez výraznějších demografických skoků. V roce 2016 zde žilo 2667 obyvatel, zatímco v roce 2024 to bylo 2717 osob, což představuje celkový nárůst o 1,9 % za celé sledované období. Meziroční změny se pohybují v rozmezí –2,1 % (pokles v roce 2021) až +3,0 % (nárůst v roce 2022). Nejnižší počet obyvatel byl zaznamenán v roce 2021 (2637 osob), následně však došlo k růstu o 3,0 % v roce 2022 a k dosažení maxima 2728 obyvatel v roce 2023. Rok 2024 přináší mírný pokles o 0,4 %, nicméně celkově město dlouhodobě udržuje stabilní demografickou velikost v rozmezí 2637 až 2728 obyvatel, bez trendu systematického růstu či úbytku.

Graf 2 – Vývoj počtu obyvatel ve Velkých Hamrech v letech 2016-2024

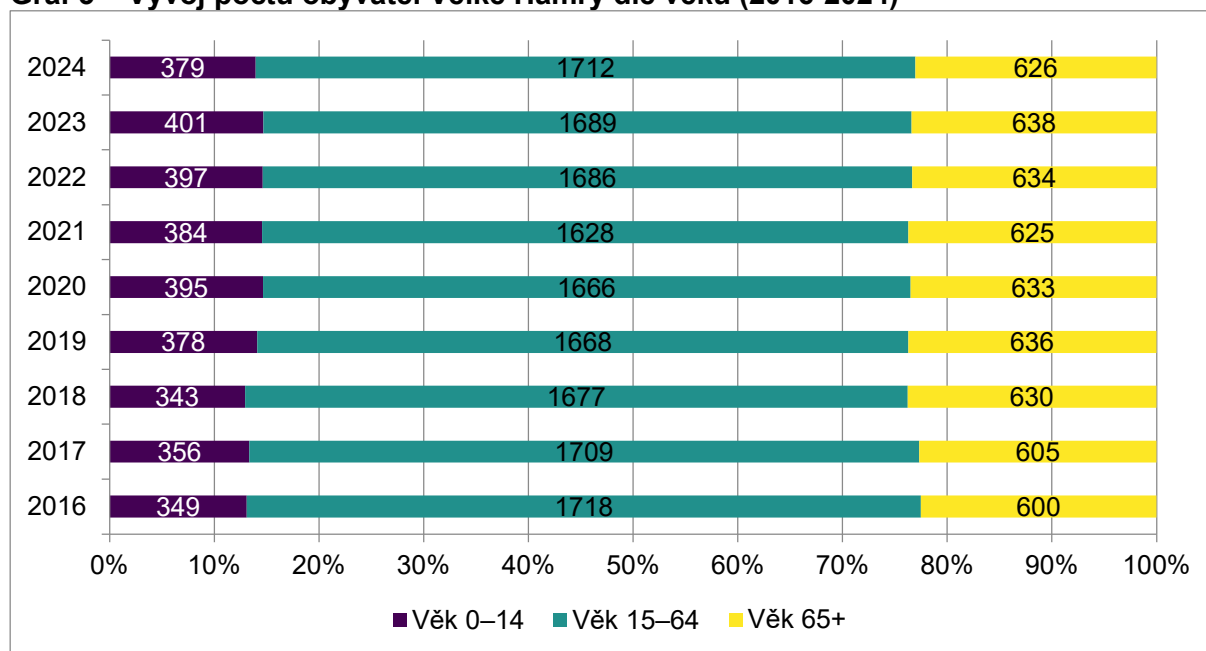

Zdroj: ČSÚ

Pozn: stav k 31.12. daného roku

Věková struktura obyvatel Velkých Hamrů zůstává v období 2016 až 2024 relativně stabilní, avšak s postupně se zřetelnějšími posuny mezi jednotlivými skupinami. Podíl dětí ve věku 0 až 14 let se dlouhodobě pohybuje kolem 13–14 % obyvatelstva (13,1 % v roce 2016 a 13,9 % v roce 2024), bez výraznějších změn. Mírně se snižuje podíl osob v produktivním věku 15–64 let, který klesl z 64,4 % v roce 2016 na 63,0 % v roce 2024. Odpovídajícím způsobem roste zastoupení obyvatel ve věku 65+, jejichž podíl se zvýšil z 22,5 % v roce 2016 na 23,0 % v roce 2024. Celkově tak demografická struktura ukazuje na mírné, ale konzistentní stárnutí populace, přičemž změny jsou pozvolné a nepředstavují výrazný demografický zlom.

Graf 3 – Vývoj počtu obyvatel Velké Hamry dle věku (2016-2024)

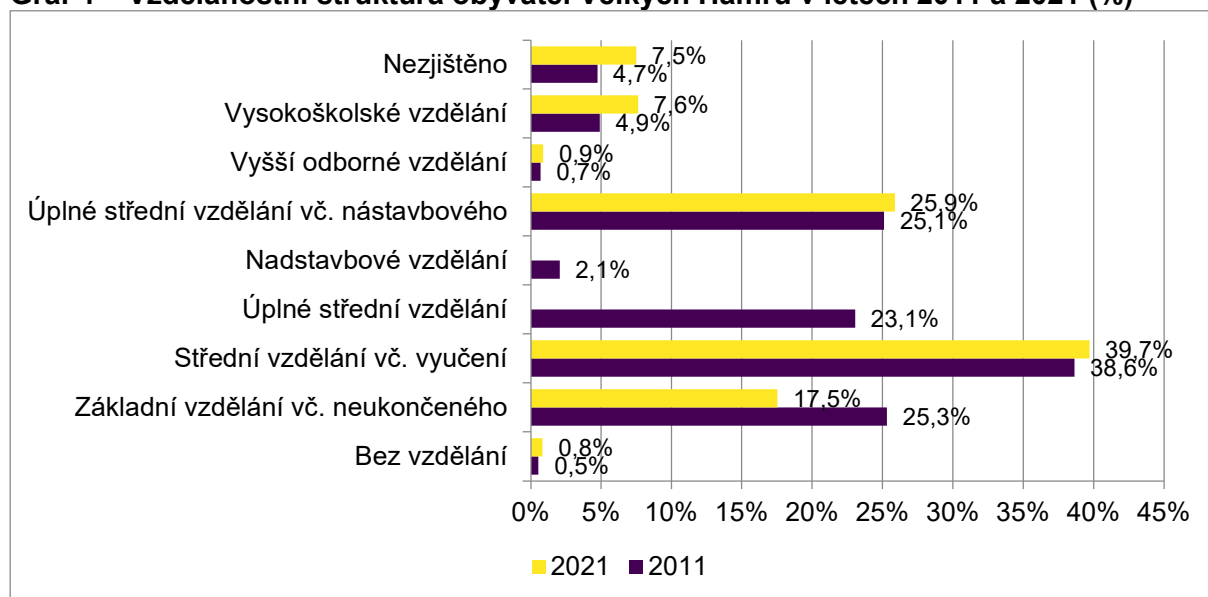

Zdroj: ČSÚ

3.1 Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní struktura obyvatel Velkých Hamrů podle srovnatelných údajů ze SLDB ukazuje mezi lety 2011 a 2021 několik výrazných posunů. Podíl osob se základním vzděláním včetně neukončeného se snížil z 25,33 % na 17,54 %, tedy o více než 7 procentních bodů. Současně mírně vzrostl podíl obyvatel se středním vzděláním včetně vyučení (z 38,64 % na 39,71 %) a také podíl osob s úplným středním vzděláním včetně nástavbového, který se zvýšil z 25,12 % na 25,88 %. Výraznější nárůst zaznamenala nejvyšší vzdělanostní kategorie: podíl vysokoškolsky vzdělaných osob vzrostl z 4,91 % na 7,63 %, obdobně mírně vzrostl i podíl osob s vyšším odborným vzděláním (z 0,71 % na 0,89 %). Naopak podíl osob bez vzdělání se zvýšil jen nepatrně, z 0,55 % na 0,85 %. Zároveň narostl i podíl nezjištěného vzdělání (z 4,75 % na 7,50 %). Celkově tak data ukazují na posun směrem k vyšším stupňům vzdělání a postupné snižování počtu osob s nejnižšími dosaženými stupni vzdělání.

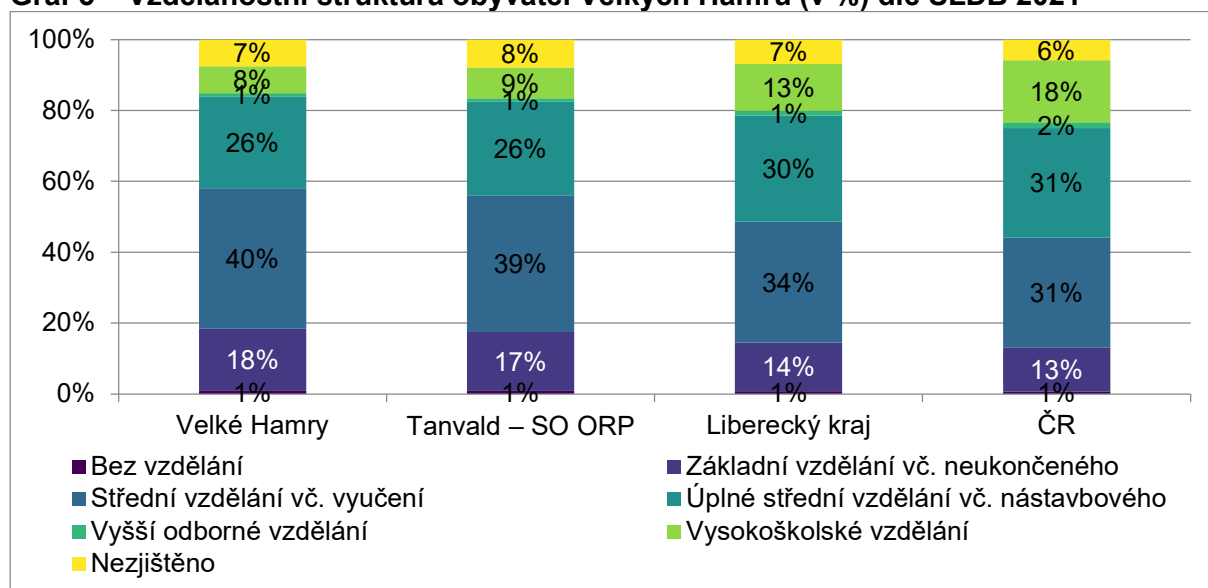
Graf 4 – Vzdělanostní struktura obyvatel Velkých Hamrů v letech 2011 a 2021 (%)

Zdroj: SLDB 2011, 2021

Podle výsledků SLDB 2021 se vzdělanostní struktura obyvatel Velkých Hamrů pohybuje v některých kategoriích pod úroveň SO ORP Tanvald, Libereckého kraje i celé České republiky. Velké Hamry mají vyšší podíl osob se základním vzděláním včetně neukončeného (18 %) než srovnatelná území, kde se tato hodnota pohybuje mezi 13 % v Libereckém kraji a 17 % v SO ORP Tanvald, a je nad republikovým průměrem (13 %). Zároveň mají mírně nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel (8 %) ve srovnání s Libereckým krajem (13 %) i Českou republikou (18 %). Naopak podíl osob se středním vzděláním včetně vyučení dosahuje ve Velkých Hamrech 40 %, což je o něco více než v kraji (34 %) i ČR (31 %). Podíl osob s úplným středním vzděláním včetně nástavbového (26 %) je obdobný jako v SO ORP i kraji. Nezjištěná úroveň vzdělání činí 7 %, což odpovídá hodnotám v širším území.

Graf 5 – Vzdělanostní struktura obyvatel Velkých Hamrů (v %) dle SLDB 2021

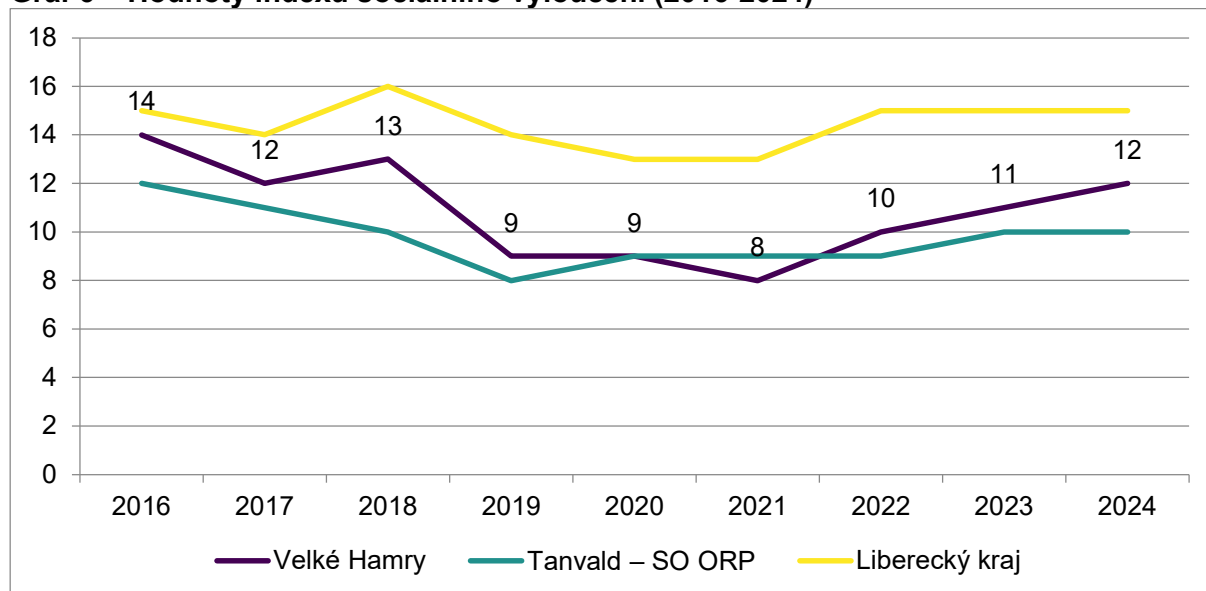

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

4. Popis sociálního vyloučení v území

Jedním z nástrojů, který umožňuje posoudit míru zatížení sociálním vyloučením jednotlivých obcí je index sociálního vyloučení¹. Index sleduje stav, resp. rozsah sociálního vyloučení prostřednictvím indikátorů pokrývajících dimenze chudoby, vyloučení z bydlení, vyloučení z oficiálního trhu práce, vyloučení ze vzdělávání a dimenzi zadluženosti (Lang & Matoušek, 2020). Velké Hamry se v období 2016–2024 dlouhodobě nacházely ve skupině obcí se střední mírou sociálního vyloučení, přičemž hodnota indexu se pohybovala mezi 8 a 14 body. Nejnižší hodnota byla zaznamenána v roce 2021 (8 bodů), zatímco nejvyšší hodnoty se objevily v letech 2016 (14 bodů) a 2018 (13 bodů). V posledních třech letech došlo k mírnému nárůstu z 10 bodů v roce 2022 na 12 bodů v roce 2024. Celkově data ukazují, že míra sociálního vyloučení ve Velkých Hamrech zůstává relativně stabilní, bez výrazných výkyvů směrem k vysokému zatížení.

Graf 6 – Hodnoty indexu sociálního vyloučení (2016-2024)

Zdroj: OSZ

Při bližším pohledu na jednotlivé dimenze indexu sociálního vyloučení je patrné, že Velké Hamry vykazují v letech 2016–2024 převážně střední hodnoty, bez výrazných extrémů. V dimenzi exekucí se situace dlouhodobě drží na stabilní úrovni 2 bodů od roku 2019, tedy bez zhoršení v posledních šesti letech. V oblasti příspěvku na bydlení (PnB) došlo po poklesu na 0 bodů v roce 2021 k postupnému nárůstu na 2 body v letech 2023 a 2024. Dimenze příspěvku na živobytí (PnŽ) se většinu období pohybuje mezi 3 a 4 body; nejvyšší hodnota (4 body) se opakovaně objevila v letech 2017, 2018 a 2024. V případě dlouhodobé nezaměstnanosti (UoZ 6+ měsíců) se index od roku 2021 stabilizoval na 4 bodech, což představuje vyšší zátěž oproti letům 2019–2020. Dimenze předčasných odchodů ze ZŠ

¹ Index sociálního vyloučení vyvinul Odbor pro sociální začleňování v rámci projektu Systémové zajištění sociálního začleňování jako jednotný nástroj, který v sobě zahrnuje klíčové ukazatele z různých oblastí sociálního vyloučení a umožňuje tedy v celorepublikovém rozsahu míru zatížení sociálním vyloučením posoudit. Více k indexu viz Index sociálního vyloučení – Odbor pro sociální začleňování (socialni-zaclenovani.cz)

vykazuje naopak velmi nízké hodnoty – po roce 2018 se pohybuje stabilně na 0 bodech a neukazuje na zvýšené riziko v této oblasti.

Tabulka 1 - Jednotlivé dimenze indexu sociálního vyloučení města Velké Hamry (2016-2024)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Exekuce	3	3	3	2	2	2	2	2	2
PnB	3	2	2	1	1	0	1	2	2
PnŽ	3	4	4	3	3	3	3	3	4
UoZ 6+ měsíců	3	3	4	2	3	3	4	4	4
Předčasné odchody	2	0	0	1	0	0	0	0	0

Zdroj: OSZ

Stanovení jednoznačných kritérií pro kvantifikaci sociálně vyloučených osob je však obtížné. Přibližnou velikost ohrožené skupiny lze odhadovat na základě několika souvisejících ukazatelů, jako je zadluženost domácností, počty příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi či míra dlouhodobé nezaměstnanosti. Jednotlivé dimenze sociálního vyloučení a jejich konkrétní dopady na území Velkých Hamrů jsou dále podrobně rozpracovány v následujících kapitolách.

5. Analýza a interpretace dat – téma bezpečnosti

Tato kapitola poskytuje přehled o bezpečnostní situaci ve Velkých Hamrech se zaměřením na kriminalitu, veřejný pořádek a funkčnost preventivního systému obce. Vychází z kombinace administrativních dat (vč. Plánu prevence kriminality 2023–2025 a novějších údajů za roky 2024–2025), monitorovacích zpráv asistentů prevence kriminality a kvalitativních rozhovorů se zástupci klíčových institucí – vedením města, základní školou, komunitním centrem a asistenty prevence kriminality.

Rozhovory napříč institucemi jednoznačně ukazují, že bezpečnostní a sociální situace ve Velkých Hamrech prošla v posledních letech stabilizací. Aktéři opakovaně zmiňují ústup dříve dominantních ohnisek problémového chování, zánik nebo zásadní proměnu nejzatíženějších objektů a celkově lepší přehled relevantních aktérů o rodinách v sociálně zranitelné situaci. Tento posun souvisí s kombinací systematických kroků a posílení spolupráce mezi aktéry a dlouhodobou komunitní prací. Stabilizace však neznamená, že by problémy vymizely. Nadále se objevují jednotlivé rodiny s kumulovanými dluhy, nízkými rodičovskými kompetencemi a opakovanými přestupky, které dlouhodobě zatěžují síť služeb.

5.1. Trestná činnost

Jako první představujeme vývoj statistiky zaznamenané trestné činnosti ve Velkých Hamrech a ORP Tanvald od roku 2013.

Tabulka 2 - Trestní činnost ve Velkých Hamrech za roky 2013-2021

Rok	TČ celkem	Násilné	Mravnostní	Majetkové
2013	65	8	–	30
2014	46	6	1	24
2015	49	7	1	31
2016	44	9	0	17
2017	37	4	0	16
2018	42	5	3	20
2019	25	5	4	10
2020	52	6	3	12
2021	20	7	0	3

Zdroj: PČR

Tabulka 3 - Trestní činnost ve Velkých Hamrech za roky 2024-2025

Rok	TČ celkem	Násilné	Mravnostní	Majetkové
2024	39	6	1	22
2025	29	4	2	7

Zdroj: PČR

Dlouhodobá časová řada ukazuje, že trestná činnost ve Velkých Hamrech má **kolísavý, ale obecně sestupný trend**. V období 2013–2021 se počet trestných činů snížil ze 65 na 20 TČ ročně, přičemž nejnižších hodnot bylo dosaženo v letech 2019 a 2021. Po tomto období se kriminalita mírně zvýšila (39 TČ v roce 2024), nicméně v roce 2025 opět výrazně poklesla na 29 případů. Po pandemickém období, které ve většině obcí přineslo dočasné výkyvy, se v Hamrech kriminalita v roce 2024 mírně zvýšila na 39 případů, aby v roce 2025 opět výrazně klesla na 29 trestných činů. Z pohledu bezpečnostní situace jde tedy o obec, kde **kriminalita nevykazuje strukturální růst**, ale spíše epizodické výkyvy v jednotlivých letech.

Struktura trestné činnosti se během sledovaného období zásadně nemění. **Dominantní složkou zůstává majetková kriminalita**, která v roce 2024 tvořila více než polovinu všech případů (22 ze 39), zatímco v roce 2025 poklesla na pouhých sedm případů. Násilná kriminalita se dlouhodobě drží v nízkých hodnotách, typicky mezi 4 a 7 případy ročně, a mravnostní delikty se objevují spíše výjimečně, nejčastěji v jednotkách případů.

Tabulka 4 - Pachatelé trestné činnosti ve Velkých Hamrech, 2013-2021

Rok	0–14 let	15–18 let	Dospělí	Recidivisté
2013	2	2	33	3
2014	1	1	28	2
2015	0	0	24	2
2016	0	0	17	1
2017	0	0	10	3
2018	0	0	16	2
2019	2	3	13	2
2020	0	1	38	3
2021	1*	2*	24*	9*
2022	-	-	-	-
2023	-	-	-	-
2024	1	1	15	5
2025	1	0	10	6

Zdroj: PČR

Poznámka: „*“ - Údaje za celé ORP Tanvald; „-“ – údaje nejsou dostupné

Tabulka 5 - Pachatelé trestné činnosti v ORP Tanvald, 2024-2025

Rok	0–14 let	15–18 let	Dospělí	Recidivisté
2024	4	6	89	18
2025	3	3	83	23

Zdroj: PČR

Zapojení dětí a mládeže do trestné činnosti je v dlouhodobém horizontu minimální. Většina let mezi 2013 a 2025 uvádí pouze 0-2 mladistvé pachatele. Trestná činnost je tedy primárně doménou dospělých, jejichž počet se v posledních dvou letech pohyboval mezi deseti a patnácti osobami. Recidiva má v obci stabilně přítomný, ale nepřevládající charakter: pět recidivistů v roce 2024 a šest v roce 2025 ukazuje na malou, ale dlouhodobě aktivní skupinu osob.

Tabulka 6 - Oběti trestné činnosti ve Velkých Hamrech, 2013-2021

Rok	Děti (0–18)	Ženy	Senioři 65+
2013	10	24	8
2014	5	14	4
2015	7	12	6
2016	7	13	8
2017	6	12	6
2018	5	10	3
2019	6	2	1
2020	2	12	8
2021	3*	3*	0*
2022	-	-	-
2023	-	-	-
2024	0	12	8
2025	3	7	1

Zdroj: PČR

Poznámka: „*“ - Údaje za celé ORP Tanvald; „-“ - údaje nejsou dostupné

Také vývoj obětí trestné činnosti odráží relativně stabilní prostředí. Ženy tvoří dlouhodobě největší skupinu obětí, přičemž hodnoty kolísají mezi 7 a 24 případy ročně. Počet obětí ve věku 65+ je proměnlivý, v některých letech vyšší (např. 8 případů v roce 2024), v jiných zanedbatelný (1 případ v roce 2025). Obětí z řad dětí je dlouhodobě velmi málo a meziroční výkyvy (např. nárůst z 0 na 3 v letech 2024–2025) je třeba interpretovat s ohledem na nízké absolutní počty.

5.2. Přestupková činnost

Vedle kriminality je významnou součástí obrazu bezpečnosti také agenda přestupků. Přestupkové statistiky za roky 2024 a 2025 ukazují, že v obci dochází k mírnému nárůstu případů, a to zejména v oblasti veřejného pořádku a majetku. Přestupky proti občanskému soužití zůstávají stabilně nejčastější kategorií, jedná se o více než 30 případů ročně, což odpovídá zkušenostem asistentů prevence kriminality, kteří v rámci práce v terénu dlouhodobě popisují problémy především v podobě sousedských sporů, drobných konfliktů nebo neshod v rámci rodin. Tyto situace většinou neeskalují do roviny trestné činnosti, ale tvoří významnou část preventivní práce, kdy jsou asistenti často prvními osobami, které mohou konflikt zachytit a zprostředkovat komunikaci mezi aktéry. U přestupků proti veřejnému pořádku vzrostl index

(přepočet na 10 tis. Obyvatel) z 7,36 na 21,55, což je způsobeno nárůstem ze dvou na šest případů. Procentuální nárůst tedy působí dramaticky, ale reálně odráží malé absolutní počty. V oblasti majetkových přestupků došlo k podobnému efektu, kde nárůst z tří na deset případů vedl k více než dvojnásobnému zvýšení indexu. Tyto výkyvy jsou typické pro malé obce a samy o sobě neznamenají zhoršující se bezpečnostní situaci.

Tabulka 7 - Přestupky za rok 2024 a 2025, meziroční srovnání a index na 10 tisíc obyvatel

druh	přestupky - abs. počet			index na 10 tis. obyv.			
	rok 2025	rok 2024	změna 24 - 25	Rok 2025	rok 2024	změna 24–25	změna 24–25 (%)
Proti veřejnému pořádku	6	2	4	21,6	7,4	14,2	192,9 %
Proti občanskému soužití	32	31	1	114,9	114,1	0,8	0,7 %
Proti majetku	10	3	7	35,9	11,0	24,9	225,2 %
Přestupky proti obecně závazným vyhláškám v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku	0	0	0	0	0	0	0 %

Zdroj: PČR

Z pohledu prevence kriminality je třeba zdůraznit, že většina problémů, se kterými asistenti a město pracují, se odehrává právě na úrovni přestupků, nikoliv trestného práva. Každodenní práce asistentů prevence kriminality se týká spíše interpersonálních konfliktů, hluku, veřejného pořádku, problémů s alkoholem či menších majetkových škod. Data ukazují, že kriminalita sama o sobě není hlavním bezpečnostním rizikem obce – tím jsou naopak drobné, ale časté konfliktní situace, které bez včasné intervence mohou přerůst v závažnější problémy.

Souhrnně lze říci, že Velké Hamry jsou relativně bezpečnou obcí, kde se dlouhodobě daří udržovat nízkou úroveň kriminality. Klíčová pro další období bude práce v oblasti občanského soužití a prevence recidivy, tedy oblastí, kde mohou asistenti prevence kriminality sehrát zásadní roli. Data zároveň potvrzují, že obci prospívá kombinace bezpečnostních opatření, sociální práce a terénní přítomnosti preventistů, tedy přístup, který odpovídá doporučeným principům komunitní prevence kriminality.

5.3 Síť aktérů v oblasti bezpečnosti a komunitní práce ve Velkých Hamrech

Síť aktérů zapojených do oblasti bezpečnosti ve Velkých Hamrech je úzká, a přesto relativně funkční díky dlouhodobým vztahům a pravidelnému neformálnímu kontaktu mezi institucemi. Spolupráce mezi městským úřadem, školou, sociálními službami (komunitním centrem) a asistenty prevence kriminality probíhá převážně operativně a bez složitých formálních struktur, což umožňuje rychlou reakci na vznikající problémy, ale zároveň vytváří závislost na

individuální angažovanosti jednotlivých pracovníků. V systému se opakovaně objevují stejné domácnosti, u nichž se kumulují sociální, ekonomické a výchovné potíže. Tyto případy zatěžují všechny zapojené instituce nejvíce a představují hlavní zdroj problémů v oblasti veřejného pořádku i komunitního soužití.

Aktéři popisují převahu drobných incidentů (sousedské konflikty, alkohol, marihuana, rušení klidu), které se v některých lokalitách kumulují. Škola upozorňuje na přetrvávající potíže zejména u dětí z rodin s nízkými rodičovskými kompetencemi, a na významnou roli včasné komunikace mezi institucemi. V rámci školy ve Velkých Hamrech je dle výpovědi respondentů zakázáno používání mobilních telefonů, což lze v rámci prevence považovat za pozitivní krok.

Aktéři zároveň upozorňují na nevyřešené systémové slabiny: chybějící formální mechanismus společného vyhodnocování situace, byla zmíněna i možná nedostatečná nabídka volnočasových aktivit a málo kapacit pro preventivní práci s mládeží mimo školu. Tyto limity snižují možnost dlouhodobě stabilizovat opakující se problémy a činí celý systém citlivým na jakékoliv personální oslabení.

5.4 Role asistentů prevence kriminality

Asistenti prevence kriminality představují ve Velkých Hamrech jeden z klíčových terénních nástrojů pro udržování veřejného pořádku a včasné zachycování problémů. Jejich práce je dennodenně viditelná v ulicích města a zaměřuje se primárně na monitoring rizikových lokalit, řešení drobných incidentů a přímý kontakt s obyvateli. Z monitorovacích zpráv i rozhovorů vyplývá, že APK řeší především hraniční „přestupkové“ chování (konflikty mezi sousedy, rušení nočního klidu, nepořádek), situace související s alkoholem a kouřením mládeže na veřejných místech, a také dohled nad bezpečností v okolí škol či lokálního bike-parku. V řadě případů zajišťují „první reakci“, která brání eskalaci a jejich přítomnost má preventivní účinek. Zároveň pomáhají s identifikací lokalit, kde se problémy kumulují, a s předáváním informací městu či sociálním službám. V práci APK se však objevují limity. Nejčastěji se týkají kapacity, v malém týmu není možné zajišťovat pravidelnou přítomnost na všech místech, kde by byla potřebná. Zprávy obsahují i případy, kdy APK až supluje práci jiných složek (např. hlášení technických závad nebo sociální intervence či situace hraniční s agendou městské či státní policie ČR), což ukazuje na široký rozsah očekávání kladených na jejich pozici. Celkově lze říct, že APK jsou pro město praktickým a efektivním nástrojem v první linii prevence. Jejich přínos spočívá především v pravidelném terénním monitoringu, rychlé reakci na opakované podněty a v lepší informovanosti o situaci ve vybraných lokalitách.

5.5 Problematika drog ve Velkých Hamrech

Rozhovory s aktéry i dostupné monitorovací podklady ukazují, že drogová problematika představuje ve Velkých Hamrech jednu z nejvýraznějších a současně nejrychleji se vyvíjejících oblastí rizikového chování. Většina oslovených respondentů potvrzuje, že užívání marihuany je mezi mladými dospělými běžné a v posledních letech pozorují i posun směrem k mladším věkovým skupinám, včetně žáků druhého stupně základní školy. Škola popisuje případy žáků

přicházejících do výuky pod vlivem THC, kombinaci kouření, vapování a nadměrné konzumace energetických nápojů, tabákových sáčků, a také obtížnou práci s rodiči, kteří problém bagatelizují nebo odmítají spolupracovat. Podle informací z terénu je ve městě přítomna i nízkoprahová distribuce marihuany; aktéři zmiňují konkrétní místa, kde se mladí lidé shromažďují a kde dochází k prodeji (okolí čerpací stanice, vybrané veřejné prostory). APK uvádějí, že se opakovaně setkávají se stejnými mladými lidmi, kteří drogy užívají, a že dostupné nástroje umožňují řešit jen sekundární projevy, nikoli příčiny.

Několik aktérů zdůrazňuje, že drogové chování se neomezuje pouze na mládež; problém se týká i části nízkopříjmových dospělých, kteří se pohybují kolem obchodů, ubytoven nebo čerpací stanice. Kombinace sociální zranitelnosti, absence strukturovaných volnočasových aktivit a snadné dostupnosti marihuany vytváří prostředí, ve kterém se drogové experimentování stává rychle normalizovaným. Vedle akutních dopadů na veřejný pořádek (hluk, konflikty, nepořádek) aktéři upozorňují zejména na dlouhodobá rizika: zhoršující se školní docházku, vyšší míru předčasných odchodů ze vzdělávání, narůstající zátěž pro sociální služby a celkové zhoršení komunitního klimatu. Všechny instituce se shodují, že jde o téma, které v následujících letech vyžaduje posílenou prevenci, systematické mapování rizikových míst a koordinovanou práci s ohroženými skupinami, jinak bude drogová problematika v obci dále narůstat.

6. Výplaty sociálních dávek

V této kapitole jsou analyzována data vztahující se k vyplácení **příspěvku na bydlení** (dále také „PnB“), **příspěvku na živobytí** (dále také „PnŽ“), **doplatku na bydlení** (dále také „DnB“) a **mimořádné okamžité pomoci** (dále také „MOP“) poskytnutá Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Nárok na většinu dávek je odvozen z životního (v některých případech existenčního) minima jednotlivců a domácností, přičemž navzdory opakovanému zvyšování jsou jejich reálné hodnoty v roce 2023 pod reálnou úroveň z doby před deseti lety.²

6.1 Příspěvek na bydlení

Příspěvek na bydlení (PnB) představuje podporu určenou k úhradě části nákladů spojených s bydlením. Ve Velkých Hamrech počet domácností pobírajících PnB mezi lety 2016 a 2021 postupně klesal ze 77 na 39 domácností. Obrat nastal v roce 2023, kdy počet příjemců vzrostl na 58, a v roce 2024 dokonce na 65 domácností, což je nejvyšší hodnota ve sledovaném období.

Tabulka 8 - Celkový počet pobírajících domácností PnB (2016-2025)

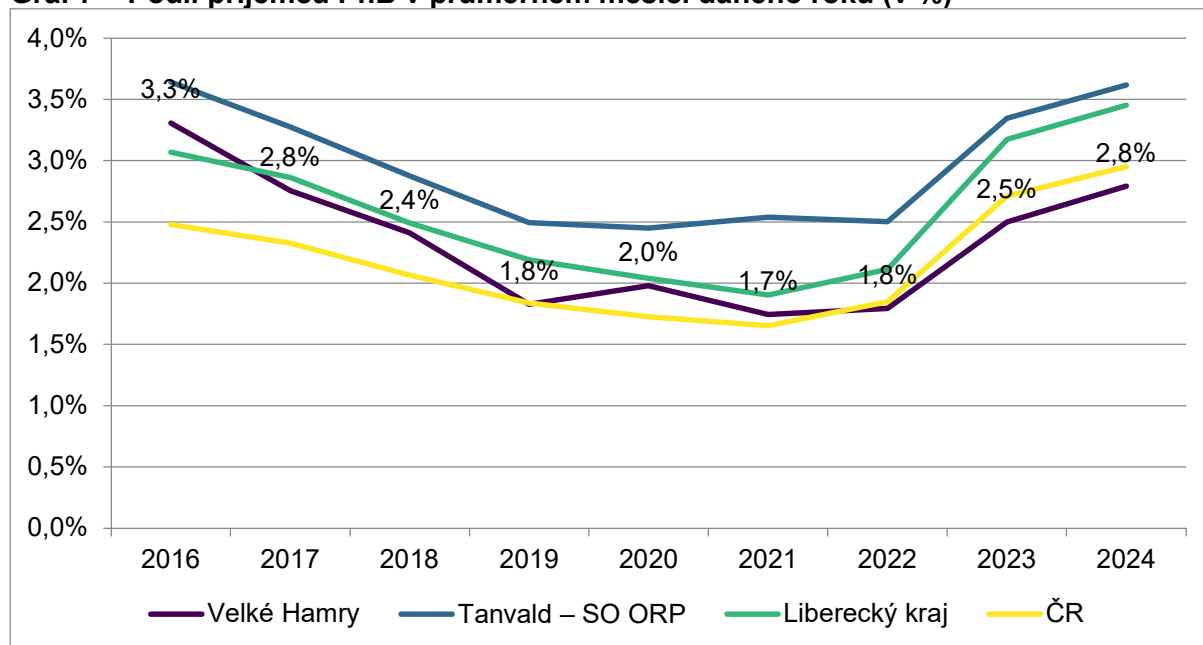
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Počet PnB	77	64	56	42	46	39	42	58	65	54

Zdroj: MPSV

² Blíže viz [IDEA Studie 05 2023 Valorizace socialnich davek \(cerge-ei.cz\)](https://cerge-ei.cz/idea-studie-05-2023-valorizace-socialnich-davek)

Podíl obyvatel pobírajících PnB (ve věku 15+) se ve stejném období pohyboval mezi 1,75 % a 3,31 %. V roce 2023 dosáhl 2,50 % a v roce 2024 2,79 %, což znamená mírné zvýšení oproti předchozím rokům. Tyto hodnoty jsou dlouhodobě obdobné jako v Tanvaldu–SO ORP, kde se podíl v roce 2024 pohyboval na úrovni 3,62 %, a blízké okresu Jablonec nad Nisou (3,61 %) i Libereckému kraji (3,45 %).

Graf 7 – Podíl příjemců PnB v průměrném měsíci daného roku (v %)

Zdroj: MPSV

Pozn. % podíl je přepočten na obyvatelstvo starší 15 let

Tabulka níže ukazuje počty příjemců příspěvku na bydlení a společně posuzovaných osob (SPO) ve Velkých Hamrech v letech 2019 až třetí kvartál 2024. Počet domácností pobírajících dávku se mezi roky 2021 a 2023 výrazně zvýšil, z 39 na 59, a v období 1–3Q 2024 dále vzrostl na 65 domácností, což je nejvyšší hodnota ve sledovaném období. Podobně rostl i celkový počet SPO – od 80 osob v roce 2021 na 125 v roce 2023 a až na 146 v prvních třech čtvrtletích roku 2024. Nárůst je patrný zejména u nezaopatřených dětí, jejichž počet se mezi roky 2021 a 2024 zvýšil z 25 na 46 osob. Počty osob ve věku 65+ jsou v čase stabilní a pohybují se mezi 7 a 13 osobami. Celkový vývoj naznačuje, že potřeba podpory spojené s bydlením se ve Velkých Hamrech postupně zvyšuje a že se dotýká především domácností s dětmi, zatímco zapojení seniorů zůstává poměrně stabilní.

Tabulka 9 - Počet příjemců a SPO PnB (2019-2024)

	počet příjemců (domácností)		počet SPO		
	celkem	z toho dom. jednotlivců ve věku 65+ let	celkem	z toho	
				nezaop. děti	osoby ve věku 65+ let
2019	42	9	83	27	13
2020	46	10	89	27	12
2021	39	7	80	25	7
2022	46	7	93	27	12
2023	59	5	125	36	13
1-3Q 2024	65	5	146	46	11

Zdroj: MPSV

6.2 Příspěvek na živobytí

Počet domácností pobírajících příspěvek na živobytí ve Velkých Hamrech se v letech 2016 až 2024 pohyboval mezi 34 a 59. Nejvyšší hodnota byla v roce 2016, poté počty postupně klesaly a po roce 2019 se drží kolem čtyřiceti domácností. Počet společně posuzovaných osob kolísal od 136 v roce 2016 k 63 v roce 2019, v roce 2024 dosáhl 97 osob. Převažují příjemci žijící v bytech, ostatní formy bydlení se objevují jen ojediněle a v malých počtech. Data celkově ukazují spíše stabilní využívání dávky, bez výraznějších změn v typech bydlení příjemců.

Tabulka 10 - Počet domácností pobírající PnŽ a počet SPO dle typu ubytování (2016-2024)

	Počet domácností	SPO					
		byt	ubytovací zařízení	stavba pro rekreaci	jiný než obytný prostor	pobytové sociální služby	bez právního titulu, bez přístřeší nebo nezjištěno
2016	59	136	4	2	3	1	2
2017	56	111	5	0	2	0	13
2018	42	91	2	0	2	2	3
2019	34	63	1	0	5	3	10
2020	37	76	2	0	2	1	7
2021	38	81	3	0	2	2	3
2022	39	107	3	0	5	1	0
2023	34	81	4	0	0	2	1
2024	41	97	2	0	0	1	6

Zdroj: MPSV

Následující tabulka ukazuje vývoj počtu příjemců příspěvku na živobytí a společně posuzovaných osob ve Velkých Hamrech mezi lety 2019 a 2024. Počet příjemců se v tomto

období mírně zvyšoval, z 30 domácností v roce 2019 na 39 v roce 2024. Počet jednotlivců ve věku 65+ let se drží na velmi nízkých hodnotách, obvykle kolem jedné až tří osob ročně. Celkový počet společně posuzovaných osob vzrostl ze 87 na 107, tedy o zhruba pětinu. Nárůst je patrný zejména u nezaopatřených dětí, jejichž počet se zvýšil z 33 v roce 2019 na 43 v roce 2024. Počty osob ve věku 65+ mezi SPO zůstávají stabilní a nízké. Data tak ukazují, že dávka je v posledních letech využívána o něco častěji, zejména domácnostmi s dětmi, zatímco zapojení seniorů se výrazně nemění.

Tabulka 11 - Počet příjemců (domácností) a SPO dávky PnŽ v průměrném měsíci daného roku (2019-2024)

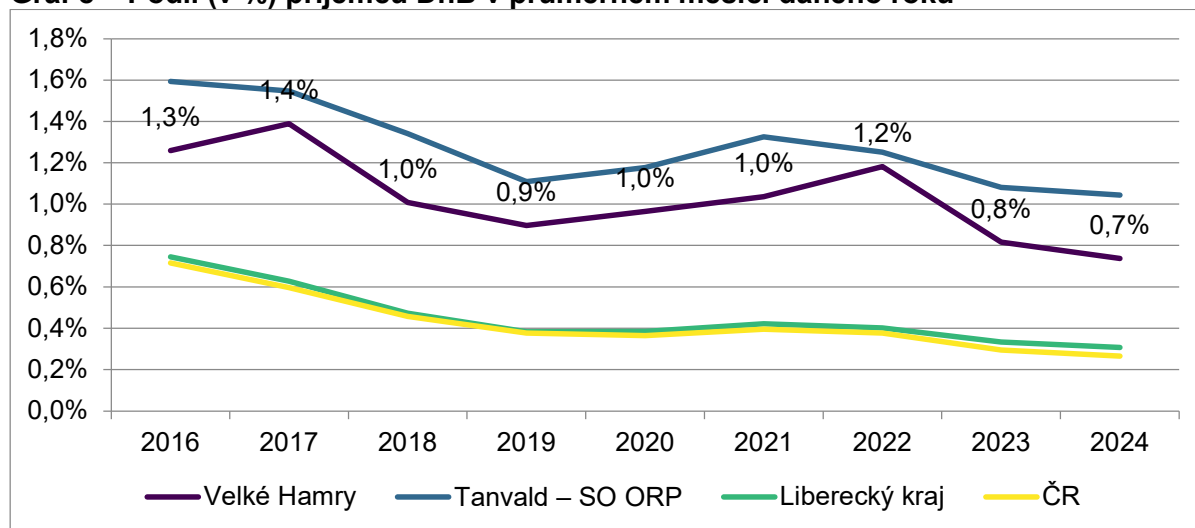
	počet příjemců (domácností)					
	počet SPO					
	celkem	z toho dom. jednotlivců ve věku 65+ let		celkem	z toho	
		celkem	z toho ženy		nezaop. děti	osoby ve věku 65+ let
2019	30	1	0	87	33	5
2020	32	3	1	87	33	5
2021	31	3	1	90	38	3
2022	36	3	1	100	39	4
2023	33	1	0	89	34	3
2024	39	1	0	107	43	3

Zdroj: MPSV

6.3 Doplatek na bydlení

Ve Velkých Hamrech byl podíl příjemců DnB v letech 2016–2024 dlouhodobě mírně vyšší než průměr Libereckého kraje i celorepubliková úroveň, avšak stabilně výrazně nižší než v rámci SO ORP Tanvald, kde je počáteční i dlouhodobá míra závislosti na dávce podstatně vyšší. Po poklesu mezi roky 2016 a 2019 (z 1,3 % na 0,8 %) začal podíl příjemců DnB ve Velkých Hamrech mírně růst a v roce 2022 dosáhl hodnoty 1,0 %. V následujících dvou letech však znovu klesl až na 0,7 % v roce 2024, což je nejnižší hodnota za celé sledované období.

Graf 8 – Podíl (v %) příjemců DnB v průměrném měsíci daného roku

Zdroj: MPSV

Detailní údaje o příjemcích dávky podle typu bydlení ukazují, že příspěvek na živobytí ve Velkých Hamrech směřuje téměř výhradně do běžného bytového bydlení. V letech 2019–2024 se počet příjemců v bytech pohyboval mezi 17 a 23 domácnostmi a počty společně posuzovaných osob mezi 38 a 59. Nezaopatřené děti tvoří stabilní část příjemců a jejich počet se dlouhodobě drží v rozmezí 13 až 23 osob. Zapojení seniorů v bytech zůstává nízké, nejčastěji kolem dvou osob ročně. V ubytovacích zařízeních nebyli ve sledovaném období evidováni žádní příjemci ani SPO. Pobytové sociální služby se týkaly maximálně jedné domácnosti ročně v letech 2019 až 2022 a po roce 2023 se tato skupina již nevyskytuje. Celkově tedy dávka směřuje téměř výhradně do standardního bydlení a nepokrývá jiné formy ubytování.

Tabulka 12 - Počet příjemců (domácností) a SPO dle typu bydlení (2019-2024)

				2019	2020	2021	2022	2023	2024
byt	počet příjemců (domácností)	celkem		19	21	19	23	17	19
		z toho dom. jednotlivců ve věku 65+ let	celkem	0	1	1	2	2	2
			z toho ženy	0	0	0	1	1	1
	počet SPO	celkem		58	59	57	56	38	43
		z toho	nezaop. děti	22	23	22	18	13	15
			osoby ve věku 65+ let	0	1	1	2	2	2
ubytovací zařízení	počet příjemců (domácností)	celkem		0	0	0	0	0	0
		z toho dom. jednotlivců ve věku 65+ let	celkem	0	0	0	0	0	0
			z toho ženy	0	0	0	0	0	0
	počet SPO	celkem		0	0	0	0	0	0
		z toho	nezaop. děti	0	0	0	0	0	0
			osoby ve věku 65+ let	0	0	0	0	1	1
pobytové sociální služby	počet příjemců (domácností)	celkem		1	1	1	1	0	0
		z toho dom. jednotlivců ve věku 65+ let	celkem	1	1	1	1	0	0
			z toho ženy	0	0	0	0	0	0
	počet SPO	celkem		1	1	1	1	0	0
		z toho	nezaop. děti	0	0	0	0	0	0
			osoby ve věku 65+ let	1	1	1	1	0	0

Zdroj: MPSV

6.4 Mimořádná okamžitá pomoc

Mimořádná okamžitá pomoc (MOP) slouží k pokrytí naléhavých situací, které zákon o pomoci v hmotné nouzi vymezuje jako hrozbu vážné újmy na zdraví, vážnou mimořádnou událost, nezbytný jednorázový výdaj, potřebu pořízení předmětu dlouhodobé spotřeby, hrozící sociální vyloučení nebo podporu aktivit nezaopatřeného dítěte.

Ve Velkých Hamrech bylo v období 2016–2024 nejčastěji vypláceno MOP na jednorázové výdaje (MOPV), jejichž počet se po poklesu v roce 2019 opět zvýšil a dlouhodobě patří mezi nejčastější typ poskytnuté pomoci. Významnou část dávek tvoří také MOP na činnosti nezaopatřeného dítěte, které se pohybují mezi 9 a 23 případy ročně a v roce 2024 opět dosáhly vyšší hodnoty (20 případů). Naopak dávky poskytované z důvodu sociálního vyloučení (MOPS) nebo vážné mimořádné události (MOPU) se vyskytují spíše ojediněle a většinou jen v jednotkách případů ročně. Dávky z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví (MOPZ) zůstávají po celé sledované období velmi nízké, nejčastěji 0 až 2 případy ročně, bez výraznějších skoků. Celkově se počet vyplacených MOP ve Velkých Hamrech pohybuje mezi 21 a 44 případy ročně a data ukazují spíše stabilní využívání této formy pomoci, bez prudkých nárůstů či poklesů.

Tabulka 13 - Počet vyplacených MOP v letech 2016-2024

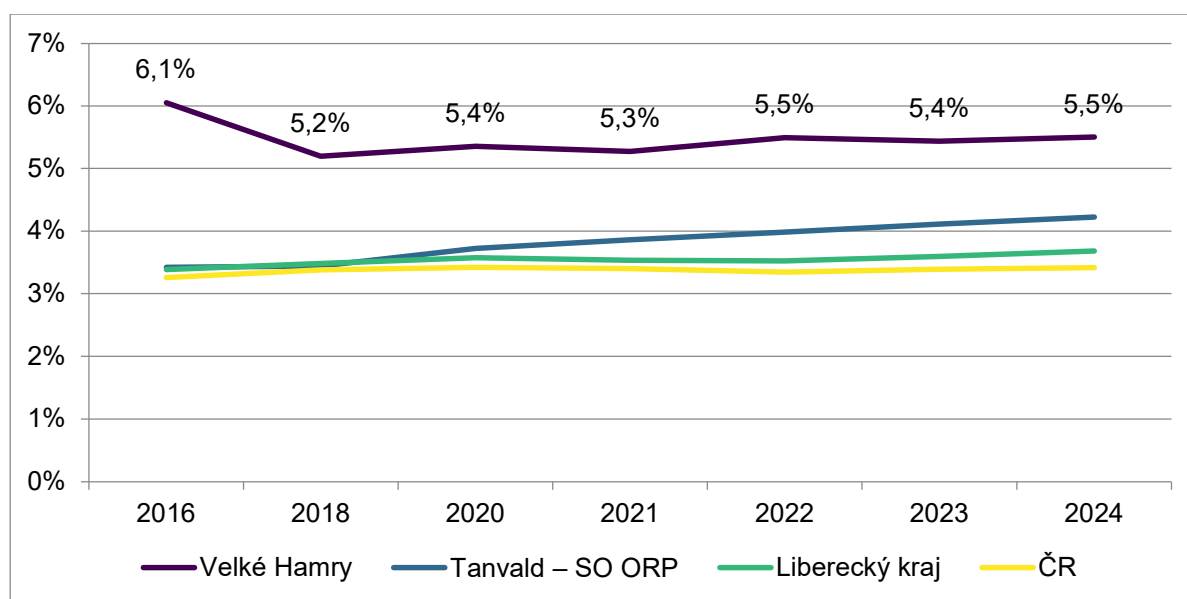
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MOP celkem	44	44	21	21	27	30	27	21	31
Hrozba vážné újmy na zdraví (MOPZ)	1	2	0	1	1	0	5	0	0
Vážná mimořádná událost (MOPU)	0	1	0	0	1	3	0	1	0
Jednorázový výdaj (MOPV)	11	7	6	1	10	11	5	7	6
Předměty dlouhodobé potřeby (MOPN)	9	8	2	4	4	3	5	3	5
Sociální vyloučení (MOPS)	0	6	0	1	2	2	0	0	0
Činnosti nezaopatřeného dítěte (MOPD)	23	20	13	14	9	11	12	10	20

Zdroj: MPSV

6.5 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči (PnP) se poskytuje osobám, které jsou z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odkázány na pomoc jiné osoby. Ve Velkých Hamrech pobíralo tuto dávku v průměrném měsíci mezi lety 2016 a 2024 přibližně 138 až 161 osob, přičemž podíl příjemců se dlouhodobě pohybuje kolem 5 až 6 procent celé populace. Tento podíl je stabilně vyšší než v Tanvaldu–SO ORP, v okrese Jablonec nad Nisou i v Libereckém kraji, kde se hodnoty pohybují přibližně mezi 3,4 a 4,2 procenty. Velké Hamry tak vykazují nadprůměrné zastoupení osob pobírajících příspěvek na péči ve srovnání se širším regionem i celostátním průměrem.

Graf 9 – Podíl (v %) příjemců PnP v průměrném měsíci daného roku

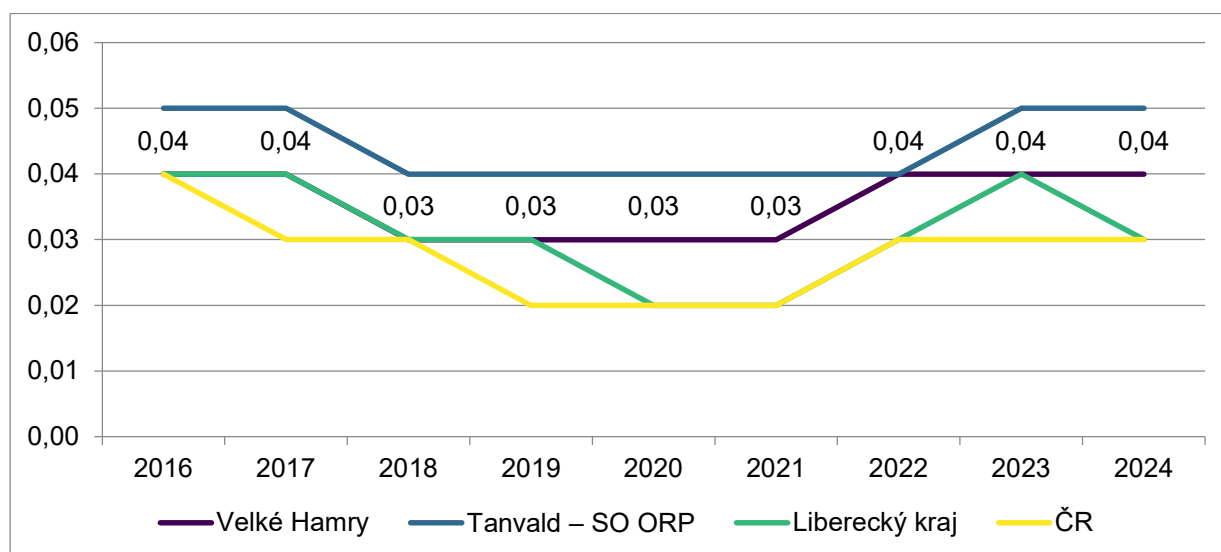

Zdroj: MPSV

6.6 Přídavek na dítě

Do skupiny domácností ohrožených chudobou a sociálním vyloučením lze řadit i nízkopříjmové domácnosti s dětmi, přičemž mezi takové domácnosti patří příjemci dávky přídavek na dítě.³ Ve Velkých Hamrech se počet vyplacených přídavků v průměrném měsíci mezi lety 2016 a 2024 pohyboval přibližně mezi 76 a 112 dávkami, přičemž dlouhodobý vývoj ukazuje spíše mírné kolísání než jednoznačný trend. Podíl obyvatel pobírajících přídavek se většinu sledovaného období držel mezi 3,3 a 4,8 procenta, což je srovnatelné s hodnotami na úrovni okresu, kraje i celé České republiky. V letech 2022 až 2024 podíl domácností pobírajících PnD mírně vzrostl (nad 4,4 procenta), což odpovídá vývoji ve většině srovnávacích území.

Graf 10 – Počet vyplacených PnD na 1 obyvatele v průměrném měsíci

Zdroj: MPSV

³ Jedná se o domácnosti, kde je čistý příjem nižší než 3,4 násobek životního minima rodiny.

7. Zadluženost

Data o exekucích ve Velkých Hamrech ukazují v období 2016–2025 postupně klesající zátěž. Počet osob v exekuci se snížil z 281 v roce 2016 na 206 v roce 2025, což znamená pokles podílu z 12,1 % na 8,8 %. Klesá také celkový počet vedených exekucí, a to z 1 598 v roce 2017 na 1 132 v roce 2025. Přesto zůstává výše exekuční zátěže významná: průměrný počet exekucí na jednu osobu se v posledních letech pohybuje mezi 5,5 a 6,8 a průměrná vymáhaná částka se drží kolem 670–720 tisíc korun na osobu. Podíl osob v oddlužení se pohybuje nízko (1,4–2,3 %) a podíl oddlužení vůči exekucím postupně mírně klesá. Mezi osobami v exekuci převažují muži, jejichž podíl se pohybuje kolem 60 %. Celkově tak Velké Hamry vykazují mírně se zlepšující trend v oblasti exekucí, nicméně zadlužení části domácností zůstává dlouhodobě přítomné.

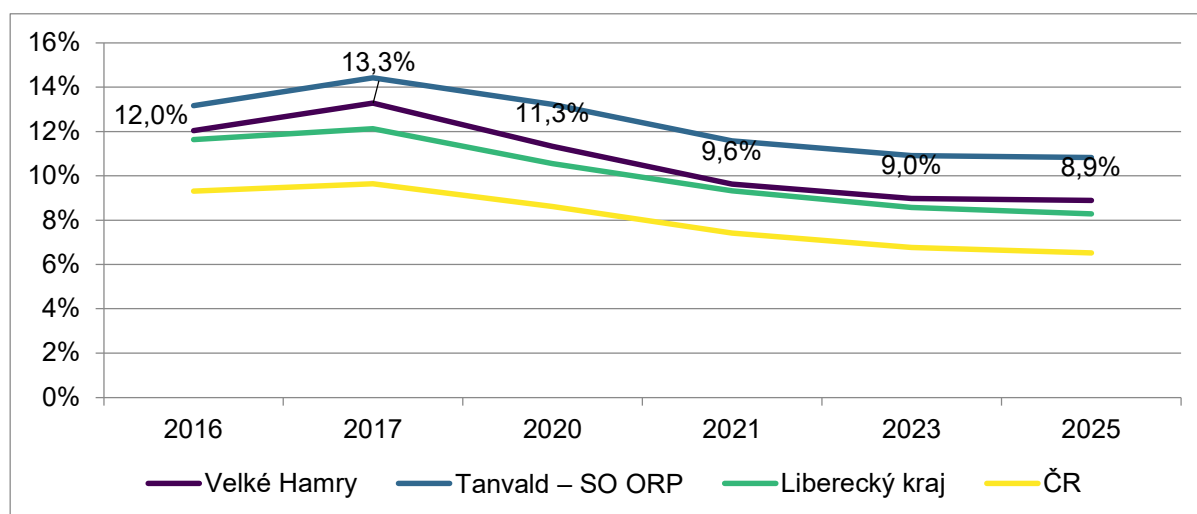
Tabulka 14 - Exekuce ve Velkých Hamrech (2016-2025)

	2016	2017	2019	2021	2022	2023	2024	2025
Počet osob v exekuci	281	310	261	261	215	209	208	206
Podíl osob v exekuci (v %)	12,1	13,4	11,3	11,3	9,6	9,3	8,9	8,8
Celkový počet exekucí	1401	1598	1505	1505	1438	1429	1222	1132
Průměrný počet exekucí na osobu	5,0	5,2	5,8	5,8	6,7	6,8	5,9	5,5
Průměrná vymáhaná částka na osobu (Kč)	-	-	-	678019	670586	719416	712874	678019
Podíl osob v oddlužení (%)	-	-	2	2,3	2,1	1,8	1,7	1,4
Muži/ženy (%)	-	-	58/42	65/35	62/38	68/32	59/41	61/39
Oddlužení vs. Exekuce (%)	-	-	17,2	23,5	21,9	19,6	18,8	16,0

Zdroj: Mapazadluzeni.cz

Pozn. Znak „-“ znamená, že údaj nebyl k dispozici.

Graf 11 – Procentuální podíl obyvatel v exekuci ve Velkých Hamrech

Zdroj: mapazadluzeni.cz; Exekutorská komora

Struktura exekucí ve Velkých Hamrech se mezi lety 2017–2025 mění především v rámci skupiny osob v exekuci. Celkový počet dlužníků dlouhodobě klesá (z 310 osob v roce 2017 na 206 osob v roce 2025) a úbytek je patrný ve všech kategoriích, nejvýrazněji u osob s jednou nebo dvěma exekucemi. Počet osob s jednou exekucí se snížil ze 102 (2017) na 45 (2025), u osob se dvěma exekucemi z 33 na 20. Stabilnější zůstávají počty u skupiny se 3 až 9 exekucemi (122 osob v roce 2017, 108 v roce 2025) a i u osob s 10 až 29 exekucemi dochází k poklesu (53 na 32). Protože ale počet osob v exekuci celkově klesá rychleji než počty v těchto vícečetných kategoriích, zvyšuje se jejich podíl na celé skupině dlužníků – například u osob se 3 až 9 exekucemi z 39 % v roce 2017 na 52 % v roce 2025. Nejde tedy o nárůst těžkých exekucí v absolutních číslech, ale o to, že nejzatíženější dlužníci zůstávají v systému déle, a tím tvoří větší část všech osob v exekuci. Tento vývoj svědčí spíše o dlouhodobém setrvávání části nejvíce zadlužených osob v exekučním řízení než o nárůstu předluženosti v populaci jako celku.

Tabulka 15 - Počet osob v exekuci dle počtu exekucí ve Velkých Hamrech

	2017	2019	2022	2023	2024	2025
s 1 exekucí	102	72	48	44	42	45
s 2 exekucemi	33	32	21	20	22	20
s 3 až 9 exekucemi	122	110	91	91	102	108
s 10 až 29 exekucemi	53	45	55	54	41	32
s 30 a více exekucemi	0	2	0	0	1	1

Zdroj: Mapazadluzeni.cz

Tabulka 16 - Podíl osob v exekuci dle počtu exekucí ve Velkých Hamrech

	2017	2019	2022	2023	2024	2025
s 1 exekucí	33 %	28 %	22 %	21 %	20 %	22 %
s 2 exekucemi	11 %	12 %	10 %	10 %	11 %	10 %
s 3 až 9 exekucemi	39 %	42 %	42 %	44 %	49 %	52 %
s 10 až 29 exekucemi	17 %	17 %	26 %	26 %	20 %	16 %
s 30 a více exekucemi	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Zdroj: Mapazadluzeni.cz

7.1 Osobní bankroty

Počet osob v insolenci ve Velkých Hamrech se v letech 2018–2020 mírně zvyšoval – z 40 osob v roce 2018 na 49 osob v roce 2020. Podíl obyvatel ve věku 18+ let v insolenci tím vzrostl z 1,80 % na 2,13 %. Tyto hodnoty jsou mírně nad úrovní SO ORP Tanvald (1,69–1,80 %) a také nad průměrem Libereckého kraje (1,67–1,78 %). Ve srovnání s celorepublikovým průměrem okolo 1,3 % je podíl osob v insolenci ve Velkých Hamrech dlouhodobě vyšší.

Tento trend doplňují i dostupná data o oddlužení z let 2021–2025, podle nichž se podíl osob v oddlužení pohyboval mezi 2,3 % (2022) a 1,4 % (2025). V kombinaci s klesajícími absolutními počty exekutovaných osob, avšak setrváváním nejvíce zadlužených dlužníků

v systému, data ukazují, že insolvence a oddlužení představují pro část domácností ve Velkých Hamrech stabilní a dlouhodobý problém. Z hlediska regionálního srovnání tak Velké Hamry patří mezi obce s nadprůměrným zastoupením osob řešících dluhovou situaci formou insolvence.

Tabulka 17 – Osobní bankroty ve Velkých Hamrech (2018-2020)

		2018	2019	2020
Velké Hamry	Počet osob v insolvinci	40	45	49
	Podíl obyvatel v insolvinci (18+ let)	1,8 %	2,0 %	2,1 %
Tanvald – SO ORP	Počet osob v insolvinci	285	303	290
	Podíl obyvatel v insolvinci (18+ let)	1,7 %	1,8 %	1,7 %
Jablonec nad Nisou – okres	Počet osob v insolvinci	1130	1215	1243
	Podíl obyvatel v insolvinci (18+ let)	1,5 %	1,6 %	1,7 %
Liberecký kraj	Počet osob v insolvinci	5994	6276	6341
	Podíl obyvatel v insolvinci (18+ let)	1,7 %	1,8 %	1,8 %
ČR	Počet osob v insolvinci	114285	116137	114876
	Podíl obyvatel v insolvinci (18+ let)	1,3 %	1,3 %	1,3 %

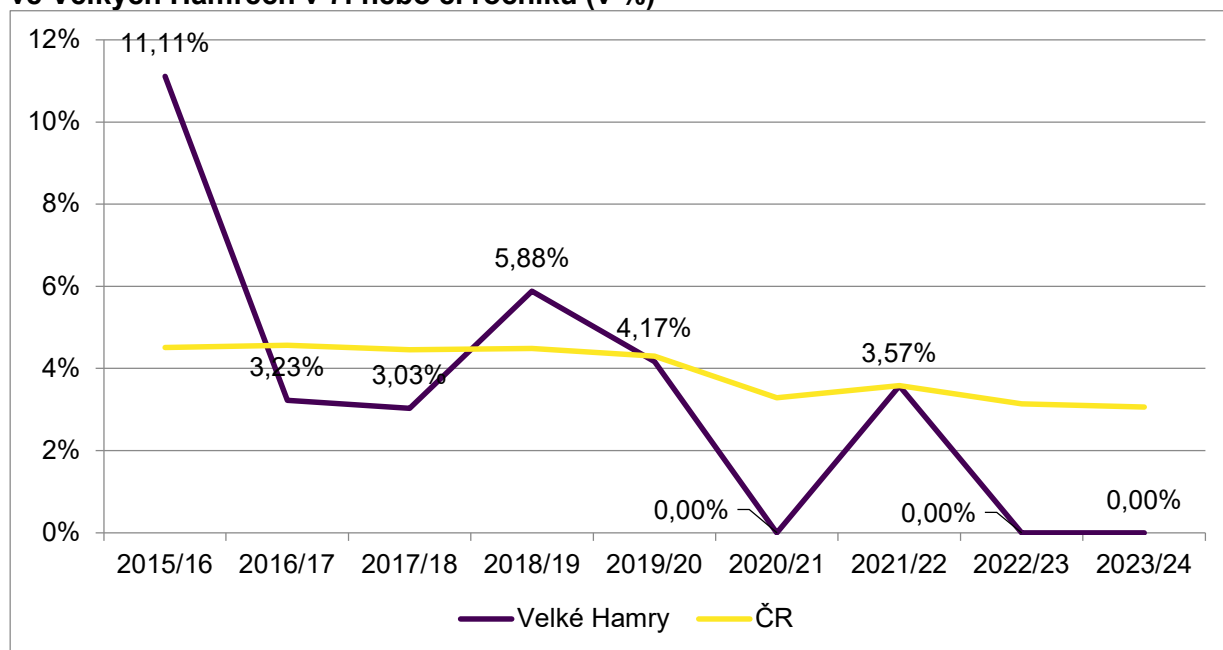
Zdroj: Mapazadluzeni.cz

8. Vzdělávání

Ukazatel předčasných odchodů ze základního vzdělávání sleduje podíl žáků, kteří ukončí školní docházku dříve, než absolvují celý druhý stupeň ZŠ. Jde o jeden z citlivých indikátorů ohrožení dětí sociálním vyloučením, nízkou kvalifikací a následně i zhoršeným uplatněním na trhu práce. Ve Velkých Hamrech funguje jedna základní škola, což znamená, že i malé změny v počtech žáků se výrazně promítají do výsledných hodnot.

Data ukazují, že podíl předčasných odchodů ze ZŠ ve Velkých Hamrech v letech 2015/16 až 2023/24 výrazně kolísal. Zatímco v roce 2015/16 dosahoval 11,11 %, v následujících letech se hodnoty pohybovaly převážně mezi 3–6 %. Od školního roku 2020/21 jsou však v ukazateli evidovány nulové hodnoty a nulový podíl pokračuje také v letech 2022/23 a 2023/24. Ve srovnání s celorepublikovým průměrem kolem 3–4 % tak Velké Hamry v posledních letech vykazují velmi nízkou míru předčasných odchodů, což je pozitivní signál z hlediska školní úspěšnosti a prevence budoucího sociálního vyloučení.

Graf 12 – Podíl žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku v běžných třídách ve Velkých Hamrech v 7. nebo 8. ročníku (v %)

Zdroj: MŠMT

9. Zaměstnanost

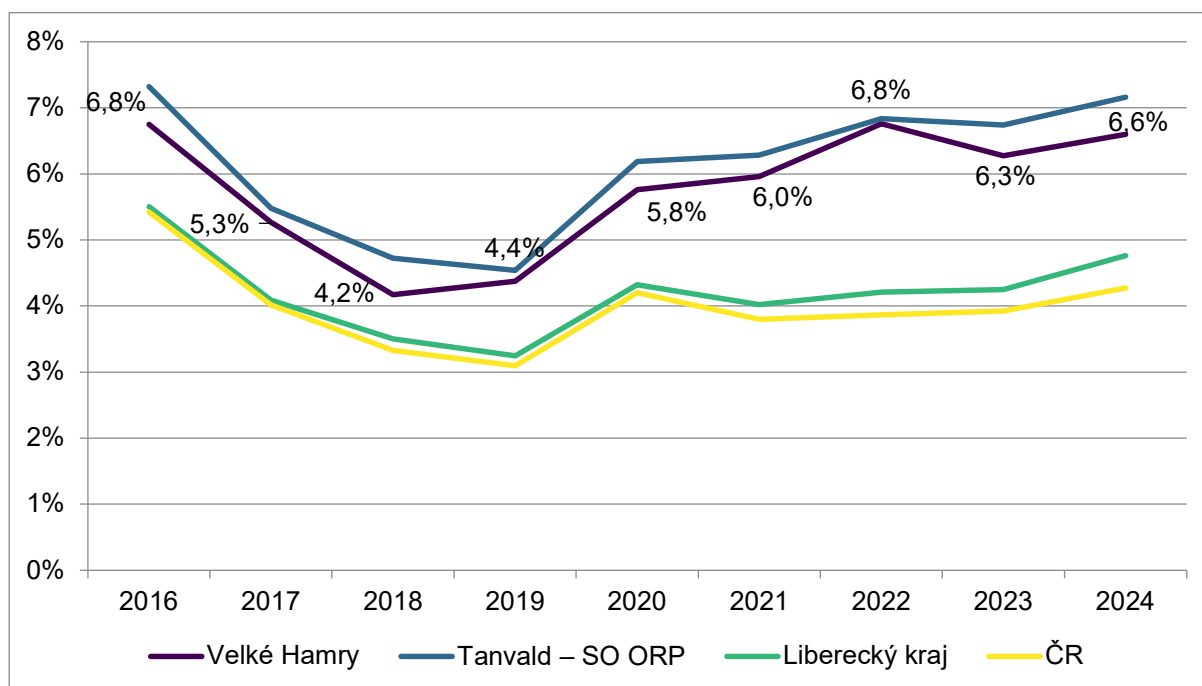
Nezaměstnanost ve Velkých Hamrech v období 2016–2024 dlouhodobě kolísá, avšak zůstává vyšší než v letech před pandemií. Celkový počet uchazečů se po poklesu v letech 2016–2019 (ze 116 na 73 osob) opět zvýšil, a v roce 2024 dosáhl 113 osob. Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–64 let se pohyboval mezi 4–6 %, přičemž po zvýšení v roce 2020 (5,76 %) a 2021 (5,96 %) následoval další nárůst v letech 2022–2024, kdy hodnota opět přesáhla 6 % (6,60 % v roce 2024).

Z hlediska délky evidence dochází k výraznému posunu směrem k dlouhodobé nezaměstnanosti. Počet osob evidovaných déle než 12 měsíců vzrostl z 24 v roce 2019 na 48 v roce 2024, a podobně rostou i počty u kategorií 6+ a 24+ měsíců. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných tak tvoří významnou část všech uchazečů, což zvyšuje riziko trvalého vyřazení z pracovního trhu.

Vedle celkové míry nezaměstnanosti je důležitým signálem situace na lokálním trhu práce také poměr uchazečů na jedno volné pracovní místo. Ve Velkých Hamrech byl tento ukazatel dlouhodobě vyšší než v Libereckém kraji i celorepublikově, což svědčí o omezené nabídce pracovních příležitostí v obci. V letech 2016–2021 se počet uchazečů na jedno místo pohyboval mezi 3,2 a 6,1, tedy již tehdy zřetelně nad krajským i republikovým průměrem. Od roku 2022 však dochází k výraznému zhoršení – v roce 2023 připadalo na jedno volné pracovní místo 7,5 uchazeče a v roce 2024 dokonce 12,56 uchazeče, což je nejvyšší hodnota ve sledovaném období. Tento nárůst souvisí především s poklesem počtu dostupných pracovních míst. Zatímco v letech 2016–2021 se v obci pohybovalo mezi 19 a 24 volnými pozicemi, v roce 2023 jejich počet klesl na 15 a v roce 2024 dále na pouhých 9 míst.

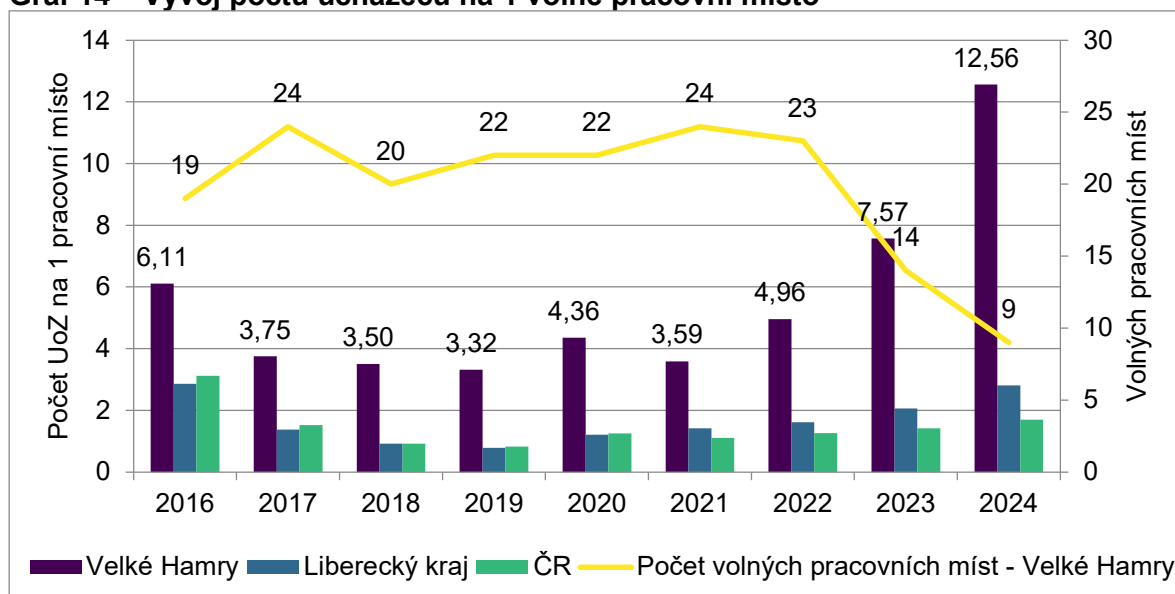
V kombinaci s rostoucím počtem uchazečů o zaměstnání vzniká výrazně nepříznivý poměr, který komplikuje návrat uchazečů na trh práce a zvyšuje riziko dlouhodobé nezaměstnanosti.

Graf 13 – Vývoj podílu nezaměstnaných osob ve Velkých Hamrech (v %)

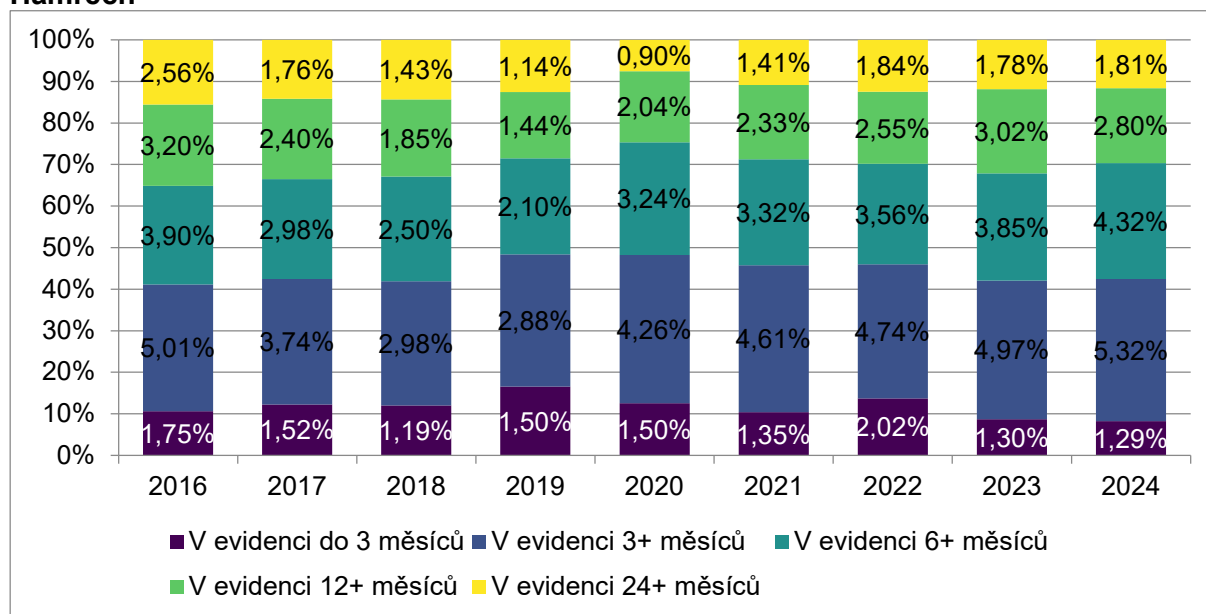
Zdroj: MPSV

Graf 14 – Vývoj počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo

Zdroj: MPSV

Graf 15 – Přehled podílu uchazečů o zaměstnání podle délky evidence ve Velkých Hamrech

Zdroj: MPSV

10. Shrnutí hlavních zjištění

Data o kriminalitě ukazují, že Velké Hamry dlouhodobě patří mezi obce s nižší mírou trestné činnosti. Počet trestných činů v posledních dvou letech kolísá (39 případů v roce 2024, 29 v roce 2025), nicméně nedochází k jejich kumulaci ani k nárůstu závažnější kriminality. Nadále převažují majetkové trestné činy, jejichž počet v roce 2025 výrazně poklesl oproti roku předchozímu. Počty pachatelů z řad dětí a mladistvých jsou dlouhodobě nízké, podobně jako počty obětí v těchto věkových skupinách. Z hlediska struktury pachatelů se potvrzuje převažující podíl dospělých a pravidelně se objevující skupina recidivistů.

Ve sledovaném období dochází k nárůstu přestupků proti veřejnému pořádku a proti majetku, avšak absolutní počty zůstávají nízké a jejich charakter odpovídá běžné přestupkové agendě menšího města. Přestupky se často týkají sousedských sporů, narušování klidu a méně závažných incidentů souvisejících s některými bytovými domy. Rozhovory potvrzují, že tyto případy jsou soustředěny do několika opakujících se lokalit a většinou se týkají omezeného počtu rodin.

Kvalitativní šetření napříč aktéry ukazuje, že bezpečnostní situaci významně ovlivňuje dlouhodobě funkční spolupráce mezi městem, školou, komunitním centrem a asistenty prevence kriminality. Tato síť umožňuje rychlou identifikaci problémů a včasné řešení konfliktních situací, což přispívá k nízké míře eskalace incidentů. Současně však přetrvávají výzvy spojené s chováním části dětí a mládeže (agrese, porušování školních pravidel, užívání návykových látek) a s nedostatečnými rodičovskými kompetencemi v některých rodinách. V kombinaci s několika let stabilně identifikovanými rizikovými místy představují tyto faktory hlavní oblast, na kterou by měla být směřována preventivní a komunitní práce.

10.1 Doporučení

- **Pokračovat v programu asistentů prevence kriminality.** APK jsou stabilizační prvek v obci, která nemá vlastní městskou policii – pravidelně pracují s rodinami, řeší sousedské konflikty a zklidňují veřejný prostor. Jejich přítomnost má preventivní dopad.
- **Posílit prevenci užívání návykových látek u dětí a mládeže.** V rozhovorech se opakují obavy ze zvýšeného užívání marihuany, vapování a energetických nápojů.

11. Zdroje a literatura

Lang, P. & Matoušek, R. (2020). *Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území*. Odbor pro sociální začleňování, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.